



*Nem hivatalos magyar fordítás
Nagy Viktória, SZEF nemzetközi referens
2010. április 20.*

A spanyol - belga - magyar trojka szakszervezeteinek állásfoglalása az EU elnökséggel kapcsolatban

A három ország szakszervezetei úgy döntöttek, hogy közös állásfoglalást fogalmaznak meg a spanyol – belga – magyar elnökségi trojkával szemben, amely 2010 első félévében a spanyol elnökséggel kezdődött meg. Ennek fényében a három ország szakszervezetei, együttműködésben az Európai Szakszervezeti Szövetséggel (ETUC), hangsúlyozni kívánják a folytonosság és az együttműködés fontosságát annak érdekében, hogy fejlődést érzünk el a szociális Európa területén az elkövetkező 18 hónapban, amikor ezek az országok lesznek az Európai Unió elnökei.

1) Általános kereteket Európának: egy fenntartható és szociálisan igazságos modell a fejlődésért

A foglalkoztatás marad a fő fókuszpont rövid- közép- és hosszú távon is. Ezért mi egy olyan stratégiát szorgalmazunk, amely kombinálja a gyors és sürgető válaszokat a válságra, mint például egy gazdaságélénkítő terv, és a közép- és hosszú távú válaszokat az Európa 2020 stratégiában.

Az új Európa 2020 stratégia legfőbb prioritása egy **kiegyensúlyozott megközelítés** kell, hogy legyen, **amely ötvözi a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi pilléreket**. Az egyetlen módja annak, hogy biztosítsuk a foglalkoztatást és a növekedést, az a társadalmi pillér megerősítése.

A szakszervezeti trojka hiszi, hogy ez a három pillér erősíteni tudja és fogja is egymást. Az Európai Uniónak egy ambiciózus európai politikát kell megvalósítania, hogy ezzel javítsa a **munka minőségét**, konkrét célkitűzésekkel, referenciaként használva a Laekeni indikátorokat a munka minőségét illetően és a tagállamok által elért haladás értékelését e célok megvalósításának területén. **Társadalmi kohézió és a szegénység csökkentése** ügyének is szerepelnie kell az új stratégiában és úgy kell tekinteni őket, mint számszerűsített és ambiciózus célkitűzéseket. Megjegyezzük, hogy a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem lesz a fő témája a 2010-es Európai Évnek.

Általánosságban Európának meg kell erősítenie a **szociális védelmet**, annak érdekében, hogy kielégítse a válság során a munkájukat elvesztő munkavállalók, illetve az előregedő népesség igényeit.

Az európai ipart legyengítette a válság és már most tudjuk, hogy ennek a gazdaságnak egy része nem is fog talpra állni. Továbbá, **az EU tagországok elkötelezték magukat, hogy 20%-kal csökkentik az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását 10 éven belül**. Tíz év nagyon rövid idő ahhoz, hogy gazdaságaink irányt váltsanak annak érdekében, hogy elkerüljük a globális felmelegedést, miközben

megőrizzük az európai ipart. Az **éghajlatnak** tehát egy fő célnak kell lennie, amelyet egy európai szinten koordinált, világos és átgondolt iparpolitika által kell megvalósítani.

Az egyensúlynak fenn kell maradnia a környezetvédelmi kérdések területén is: az éghajlatváltozás elleni küzdelem magával fogja hozni az **új „zöld munkahelyek”** teremtését és a **tradicionális** szektorokban a **munkahelyek zöldebbé tételét**. Néhány szektorban munkahelyvesztéssel és átalakításokkal, máshol új munkahelyek létrejöttével fog járni ez a folyamat. Ezért fontos lesz, hogy útmutatást biztosítsanak a munkavállalóknak. Európának meg kell védenie a **tisztességes átmenet** koncepcióját és alkalmazását. Ez azt jelenti, hogy:

- **megfelelő szintű szociális védelem** a változás elfogadásának megkönnyítése érdekében;
- **minőségi munkahelyek;**
- egy **ambiciózus iparpolitika, amely összeegyeztethető a fenntartható fejlődés kihívásaival;**
- **megfelelő felkészülés a változásokra** (tanulmány a gazdasági és szociális hatásokról, a szükséges képességek elsajátítása),
- **szakmai továbbképzések és átképzések** támogatása;
- általánosságban, **intézményesített párbeszéd** a mind szövetségi és a szövetséges hatóságok és a társadalmi partnerek között.

Végül, az Európai Uniónak képesnek kell lennie arra, hogy integrálja azokat az eszközöket, amelyek lehetővé teszik számára, hogy kedvező választ adjon a társadalmilag igazságos és fenntartható növekedés kérdésére a hazai politikákban a külkereskedelmi politika tekintetében, miközben igyekszik elősegíteni az áttérést az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra és garantálja, hogy a **tisztességes munka és az alapvető ILO iránymutatások tiszteletben tartása** figyelembe vételre kerül **az Európai Unió külpolitikájában**.

Ahhoz, hogy összeegyeztessék ezeket a rövid-távú elképzeléseket a szükséges „válság utáni időszakkal”, a három ország szakszervezetei egy **1%-os élénkítő csomagot** támogatnak, amely a fiatalok foglalkoztatására helyezi a hangsúlyt a zöld technológiák és az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaság területén. Ez a terv kell, hogy a magját képezze **Európa gazdasági kormányzása** elősegítésének.

Mivel a legtöbb EU tagország költségvetési nehézségekkel küzd, ezeket az intézkedéseket egyrészt az európai polgárok **megtakarításainak** jövedelmező beruházások felé **irányítása (euró kötvények kibocsátása)**, másrészt **kiegészítő adóbevételek**, különösen a **pénzügyi tranzakciós adó kivetése** révén kell finanszírozni. Ezen kívül, a kilábalási terv felveti az EU költségvetési tervezetének felülvizsgálatát is. Miközben a következő hosszú távú program csak 2013-ban indul, a jelenlegi helyzet és a számos válsággal kapcsolatos bizonytalanság az **EU költségvetési kapacitásainak** gyors növelésének szükségességére hívják fel a figyelmet.

A három pillér közötti egyensúly fenntartása megköveteli a **különböző európai stratégiákat egységesítését** is – az Európa 2020 stratégia, a Fenntartható Fejlődési Stratégia (különösen a közös indikátorok fejlesztésén keresztül, amikor a stratégiák ugyanazzal a témakörrel foglalkoznak), és egy következetes Szociális Agenda. Egy ambiciózusabb eljárásrendet kell felállítani, hogy egy hatékony, nyílt módszert alakítsunk ki a kohézió és a társadalmi kirekesztés koordinálására, tartós és fenntartható mennyiségi és minőségi célokkal, illetve pontos időzítéssel és éves értékeléssel.

Az Európai Unió új stratégiájának jobban figyelembe kell vennie az egyes tagországok és/vagy régiók különböző gazdasági helyzetét, illetve további erőfeszítéseket kell tennie, hogy a nehezebb helyzetben lévőknek segítséget nyújtson.

Végül, annak érdekében, hogy az adminisztratív terheket 2012-re 25%-kal csökkentsék, a Lisszaboni Foglalkoztatási és Növekedési Stratégiában elfogadták a „**Jobb Szabályozás**” dossziét, mint a stratégia célkitűzései elérésének egyik fő eszközét. Miközben egyértelműen mindenkinek érdeke a szükségtelen adminisztratív terhek csökkentése, biztosítani kell, hogy a „Jobb Szabályozás” dossziéval **nem éljenek vissza a gazdasági, szociális vagy környezetvédelmi dereguláció előmozdítása érdekében, vagy a munkavállalók munkahelyi egészségének és biztonságának a deregulációja, vagy az adminisztratív kötelezettségek eltörlése érdekében**, amely létfontosságú különösen a vállalatok átláthatósága miatt, illetve hogy gyomon követhető legyen a szabályok betartása vagy a hatékony politikák tervezéséhez szükséges adatgyűjtés.

A következő **speciális nyílt dossziék**ban, a három ország szakszervezetei közös álláspontot képviselnek:

- Egy jogilag kötelező erejű **társadalmi fejlődés protokoll** hozzáadása a Lisszaboni Szerződéshez: a társadalmi fejlődés protokollnak, amelyet az Európai Szakszervezetek Szövetségének minden tagszervezete támogat, segítenie kell a bérek és a munkakörülmények területén a tisztességtelen verseny, valamint a nemzeti és a migráns munkavállalók közötti egyenlőtlen bánásmód elkerülését. Tekintettel az Európai Bíróság által elrendelt letartóztatások pusztító hatásaira (Laval, Viking, Ruffert és Luxemburg esetek), ezt a protokoll kell, hogy biztosítsa, hogy az alapvető szociális jogok jogi elsőbbséget élveznek a gazdasági piacok szabadságjogaival szemben.
- **Kiküldött munkavállalókról szóló irányelv:** az Európai Bíróság által elrendelt letartóztatások (Laval, Viking, Ruffert és Luxemburg esetek) után világossá vált, hogy az irányelv már nem tudja betölteni eredeti célját, amely a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtást támogatta tisztességes verseny és a munkavállalók jogainak tiszteletben tartása keretében. Kezdeményezéseket kell tenni annak érdekében, hogy biztosítsuk, hogy az irányelvet elsősorban és leginkább a szociális nyomásgyakorlás megelőzésére használják.
- **Munkaidő irányelv:** az elutasítási záradék fenntartása, amelyet a Bizottság előterjesztett, nem tolerálható, mert megnyitja az utat a munkaidő egyedivé tétele felé. Az ágazati alapú megközelítést, amint a spanyol kormány javasolt, realiztikus és ígéretes.

2) A tisztességes munka elősegítése

A válság a tagállamok közötti bérverseny tendenciákat a szélsőségekig tolt ki. A tagállamok közötti szorosabb **koordinációt** ösztönözni kell, például a **bérek kérdésében**, annak elkerülése érdekében, hogy elkerüljék az európai országok közötti bérversenyt, amely a válság hatására erősödhet. A trojka elnökség soros együttműködésben az európai társadalmi partnerekkel tervezi egy **relatív minimálbér** (ami azt jelenti, hogy a nemzeti valóságokat figyelembe véve) előterjesztését, mint az európai bérverseny megállításának első eszközét. **Szorosabb együttműködésre van szükség az európai társadalmi ellenőrzési szolgáltatások között**, egy európai esernyő szervezet (a "**szociális Europol**") keretében, hogy leküzdjük a társadalmi nyomásgyakorlást és többek között bevezessünk egy a **külföldi**

szolgáltatók bejegyzéséről szóló európai szabályozást. Ez az együttműködés szorosan összefügg a kiküldött munkavállalókról szóló irányelv helyes és hatékony alkalmazásával.

Az **oktatási és képzési rendszer** – az alapoktatástól egészen a felsőoktatásig – fejlesztésre szorul, hogy mindenki számára elérhetővé váljon, miközben magas színvonalú követelményrendszerrel bír. A három ország szakszervezeti védik a **szakmai továbbképzések mennyiségi és minőségi céljait**: a vállalatoknak teljes forgalmuk 2,5%-át képzésekre kellene fordítaniuk, a munkaerő 50%-ának részvételével. Néhány közép- és kelet-európai országban a kormányok az oktatásra szánt költségvetési összegeket nyirbálják meg, hogy egyensúlyban tartsák az állami költségvetést. Közös európai politikára van szükség ahhoz, hogy megteremtjük a feltételeit egy tudás alapú gazdaság megjelenésének valamennyi tagországban.

A rugalmas biztonság érdekes ötletnek látszik: a hivatalos cél az, hogy egyensúlyt teremtsünk a foglalkoztatás rugalmassága és a karrier biztonsága között a két állás közötti nagy összegű munkanélküliségi ellátásoknak, a foglalkozásváltáshoz szükséges szakmai továbbképzések hozzáférhetőségének és az álláskeresőkhöz biztosított segítségnyújtásnak köszönhetően. Nyilvánvalóan minden azon múlik, hogy ki mit tekint „jó egyensúlynak” a rugalmasság és a biztonság között. Tény, hogy a hangsúlyt a rugalmasságra fektették, mivel az elbocsátásokat könnyebbé tették a munkavállalók megerősített biztonsága rovására. **A rugalmas biztonsággal kapcsolatos vita nem szolgálhat ürügyül a határozatlan időre szóló munkaszerződések rugalmasabbá tételére**, hanem éppen ellenkezőleg a rugalmas szerződéseket kellene biztonságosabbá tenni. A teljes munkaidejű, határozatlan időre szóló munkaszerződéseknek szabványosnak kell maradniuk. Nem használhatók arra, hogy megbüntessék azokat, akik nem dolgoznak, vagy még mindig túl messze vannak a munkaerőpiactól. Most a biztonság aspektusát kell kiemelni: élethosszig tartó tanulás, minőségi politikák a munkanélküliek segítésére és egy igazi szociális védelem. A munkavállalók nagyobb biztonsága érdekében tett erőfeszítések jelentik az egyetlen módot egy kiegyensúlyozott stratégia, s ez által az európai dolgozók és általában a polgárok méltóságának biztosítására.

Egy közös európai munkaerőpiac felépítéséhez a **szociális és munkaügyi normák felfelé irányuló harmonizációjára** van szükség, egy európai szociális szabályozáson keresztül. Ez az egyetlen módja, hogy elkerülhető legyen egy európai szintű szociális dömping.

3) Éghajlat

A trojka „megöröklí” a Koppenhágai Konferencia kudarcának következményeit. Mi azt követeljük, hogy **Európa ismét kezdeményezze és tegyen meg minden erőfeszítést annak érdekében, hogy egy ambiciózus és kötelező erejű megállapodás szülessen az éghajlatról 2010 végéig.** Eközben Európának magának is proaktív fejlődést kell mutatnia a céljai elérésével kapcsolatban, hogy példával szolgálhasson a többi országnak, miközben elkerüli a „szén-szivárgás” kockázatait, amelyek ebből adódhatnak. Az EU-nak le kell vonnia a tanulságot a Koppenhágai Konferenciából, ahol háttérbe szorították és nem vagy csak nagyon kis mértékben vett részt az Egyesült Államok, Kína, India, Brazília és Dél-Afrika közötti vitában. Az EU tartozik magának annyival, hogy egységes hangon szóljon és megvédje a közös stratégiát.

Európának meg kell védenie a tisztességes átállás bevezetésének koncepcióját. Ebben a tekintetben európai szinten ki lehetne terjeszteni a **Globalizációs Alkalmazkodási Alap** tevékenységi körét **az éghajlatváltozással kapcsolatos átalakítások áldozatainak, a munkavállalóknak való**

segítségnyújtással. Ezt az utólagos útmutatást kiegészítendő az Alap egy előzetes segítségnyújtás finanszírozója is lehetne (felkészítés és szakmai továbbképzés a munkahely elvesztése előtt).

4) Adók

A válság hatással van az államháztartásra. A hiány halmozódik. Ezzel egyidejűleg szükség van új költségvetési impulzusokra, hogy élénkítsék a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést. Ezért az adók jelentik a legfőbb politikai kihívást. Mi a következőket javasoljuk:

- **Pénzügyi tranzakciós adó** bevezetése. Emlékeztetőül, Európában egy ilyen 0,05%-ban megállapított adó (50 cent 1000 eurónként) az európai GDP 2%-át kitevő állami bevételt generálna.
- Egy következetes **minimális társasági adó** és **harmonizált adóalap** bevezetése
- Egy **szociálisan igazságos környezetvédelmi adó** az EU-ban (többek között egy szén-dioxid-adó bevezetése)
- Egy **szigorúbb megtakarítási irányelv, kiterjesztve** más beruházási termékekre és az összes gazdasági szereplőre (természetes személyek és jogi személyek)
- **Szorosabb együttműködés a tagországok között az adócsalás és az adókijátszás elleni harcban** (pl. adóparadicsomok és banki titoktartás ellen)
- A pénzügyi rendszerek nagyobb mértékű fejlődése Európában

5) A pénzügyi piacok szabályozása

Európának továbbra is be kell fektetnie a **pénzügyi szabályozásokról szóló G20 csúcstalálkozókra való felkészülésbe**, ahol csak akkor tud nyomatékosan fellépni, ha **egységes hangon** szólal meg. Ilyen hozzáállással kell készülni a következő G20 csúcstalálkozóra, 2010 júniusában, de a Munkaügyi Miniszterek G20-as találkozására is 2010 áprilisában. Európának kulcsfontosságú szerepet kell játszania ezeken a rendezvényeken, hogy megvédje a szociális modellünket, a globalizációval kapcsolatos nézeteinket és az ILO Globális Foglalkoztatási Paktumának eredményeit, illetve azt a véleményünket, hogy be kell vonni a társadalmi partnereket és az ILO-t is a folyamatba.

Emellett a pénzügyi válságnak még nincs vége. Egyes megfigyelők, mint az IMF úgy látják, hogy a bankoknak még mindig sok toxikus termékük van a mérlegükben. Számos politikai döntés született a makroszintű politikákról, de még nem kerültek hajtották őket végre. Meg kell vizsgálni, hogy a meghozott döntéseket egyáltalán meg kell e valósítani.

A trojka és az „európaiak a pénzügyi reformért” koalíció szakszervezetei, amely csoportok partnerei, mint az ETUC és az UNI Global Union **a pénzügyi piacok reformjáért szólal fel**, hogy azok valóban a reálgazdaságot és a munkahelyeket szolgálják, azáltal, hogy:

- A pénzügyek demokratizálódása, illetve **a munkavállalók kulcsfontosságú szerepének elismerése és figyelembe vétele a pénzügyi szektorban.** A felügyelőbizottság kockázatértékelésének módszeresen tartalmaznia kellene a pénzügyintézetek munkavállalóinak tapasztalatait és információit a belső üzleti gyakorlatokról (mint például pénzügyi ösztönzők struktúrái) a vállalati kockázati profilról.
- Az ellenőrzések és a **menedzsment és a részvényesek bónuszainak és díjazásának korlátozása.**

- A **fedezeti alapok és a kockázati tőke** szabályozása, valamint egy átfogó szabályozás, amely hatékonyan lefedi az összes érintett felet a pénzügyi szektorban
- A fogyasztók védelme a **toxikus termékek és a túlzott hitelezéssel** szemben

6) Közzolgáltatások

Mint a **közérdekek védelmezőinek**, a közzolgáltatásoknak kulcsfontosságú szerepük van Európában az európai szociális modell megőrzésében és fejlesztésében.

A válság emlékeztetett a **közzolgáltatások fontosságára, mint egy szociális „párna” külső sokk esetén, és mint a növekvő egyenlőtlenségek elleni küzdelem elengedhetetlen eleme**. Szintén nélkülözhetetlen a nemek közötti egyenlőség fejlesztése területén is. Tehát a közzolgáltatások kulcsfontosságú szerepük van nemcsak a szolidaritás és a társadalmi igazságosság eszközeként, hanem mint a jövőbeli válságok elhárítói is. **Ezért védelmezni és fejleszteni kell őket, nem szolgálhatnak költségvetési nehézségek esetén a kiigazítás eszközéül.**

Az EU a 90-es évek óta elsöprő liberalizációs programba kezdett (pl. postai szolgáltatások, vasúti közlekedés, energia és kommunikáció), amely láthatóan nem töltötte be a funkcióját (nagyobb verseny, nagyobb hatékonyság, minőségi szolgáltatások csökkentett áron, a fogyasztók hasznára). **Ezekben az ágazatokban, az EU-nak igazságosan kell értékelnie a liberalizáció következményeit** a munkahelyekre, a munkakörülményekre, környezetre és a fogyasztókra, mielőtt tovább folytatná azt. Mi kifejezetten ellenezzük az európai víz ágazat bármilyen liberalizációját.

A közzolgáltatások az európai szociális modell sarokkövei. Az EU-nak kezdeményeznie kell egy keret-irányelv elfogadását az általános érdekű szolgáltatásokról, amely garantálná a közzolgáltatások stabil jogállását és a megfelelő finanszírozását, miközben tiszteletben tartaná az egyetemesség, folyamatosság és az egyenlő hozzáférés elveit. Különösen úgy gondoljuk, hogy a szociális szolgáltatások az EU-ban átlátható szabályozást igényelnek, úgy hogy az ellátás folyamatossága és az egyenlő hozzáférés mindenki számára garantált. **Az általános érdekű szociális szolgáltatásoknak** a lehető legmagasabb szintűnek, mindenki számára hozzáférhetőnek, megfizethető árunak és demokratikus kontroll tárgyának kell lenniük és kötelező elszámolni a fogyasztók, valamint a munkavállalók felé e kulcsfontosságú ágazatokban.

Hasonlóképpen, az **egészségügyi ellátás az állami és a non-profit szektor részét kell képeznie**, és úgy tekinteni rájuk, mint általános érdekű szolgáltatásokra, amelyek, amint azt a Lisszaboni Szerződés (14. §, 9. protokoll) meghatározza, kizárólagosan a tagországok kezébe helyezi a kompetenciákat a definiálás, szervezés és pénzügyek területén. Az egészségre nem lehet fogyasztói áruként vagy, mint általános fogyasztásra szánt szolgáltatásra tekinteni. Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést mindenki számára biztosítani kell.

7) Nemzetközi

Az új Lisszaboni Stratégia és különösen a Külügyi Főképviseleti Iroda és a külföldi diplomáciai képviselők létrehozása lehetőséggel kell, hogy szolgáljon **az európai szociális modell erősítésére és népszerűsítésére, a globalizáció szociális dimenziója szerepének megerősítésére** úgy, mint az ILO a nemzetközi intézményi térképen – különösen **a tisztas munka koncepciójának nemzetközi szintű népszerűsítése révén** – és hogy biztosítsa az ILO 87 és 98-as konvencióinak alkalmazását az EU-ban és a tagjelölt országokban.

A szociális dimenziót és a tisztességes munkát népszerűsíteni kell az **Európa - Latin Amerika Csúcstalálkozó**n 2010 májusában, a **Mediterrán Unió Csúcstalálkozásán** 2010 júniusában, az **Európa - Ázsia Csúcstalálkozó**n 2010 októberében és az **Európa - Afrika Csúcstalálkozó**n 2010 novemberében. A társadalmi partnereket be kell vonni ezekbe a különböző csúcstalálkozókba.

Európának arra kell használnia a kereskedelmi politikáját, hogy világszerte ösztönözze tisztességes munkahelyek teremtését. Európa kell legyen a hajtóerő a **szabályozott szabad kereskedelem** mögött, amely tiszteletben tartja a **szociális és környezetvédelmi előírásokat**, figyelembe veszi a **fejlődő országok érdekeit** és védi a kollektív szolgáltatásokat a liberalizáció ellen.

8) Kormányzat

Ami a kormányzást és az átültetésre váró politikák legitimitásának növelését illeti, a szociális partnereket szisztematikusan be kell vonni az reformtervekben szereplő intézkedések tervezésébe, nyomon követésébe és értékelésébe. Ezek egy **hatékony és eredményes társadalmi párbeszéd kialakítása** mellett szólnak a **tagállamokban minden szinten: helyi, európai, ágazati**. A társadalmi párbeszédet támogatni kell, illetve tiszteletben tartani, mint egy eszközt a nemzeti és európai szintű politikák végrehajtására és átültetésére.

A **Nyitott Koordinációs Módszer (OMC)** gyengítése helyett az **erősítésére** van szükség, egy demokratikus tanulási folyamatként az Európai Foglalkoztatási Stratégiáról és szociális politikáról. Ez a módszer tartalmaz mutatókat foglal magába. **A társadalmi partnereket és az európai és nemzeti parlamenteket teljesen be kell vonni ebbe a folyamatba.**

Az **európai gazdasági kormányzást** is sürgősen **javítani kell**. Európának hatékony eszközökre van szüksége, hogy küzdeni tudjon a pénzügyi instabilitás ellen, amely destabilizálja Gazdasági és Monetáris Uniót és az európai gazdaság egészét. A görögországi helyzet, ahol a költségvetési problémákat tovább bonyolítja a spekulatív viselkedés a pénzügyi piacokon, valamint a válság az Európai Unió többi tagállamában, mint például Magyarországon, a válság kezdete óta tanúsította az európai eszközök kirívó szükségességét. Egy európai gazdasági kormányzásra is szükség van, hogy megtervezzen, és a gyakorlatba átültetessen egy európai szintű összehangolt fellépést a középtávú Európa 2020 stratégia keretében (az európai iparpolitika, szociális Európa, környezetvédelem).